

Til:	Fakultetsstyret
Fra:	Dekanen
Sakstype:	Økonomi
Saksnr:	D-sak 2
Møtedato:	11. juni 2020
Notatdato:	4. juni 2020
Saksbehandler:	GGR/FEO

Dimensjonering av ARENA Senter for europaforskning

Bakgrunn

Det vises til [V-sak 3 Økonomirapport for 3. tertial](#) i fakultetsstyret 20. mars 2020, der styret ble orientert om at ARENA har akkumulert et betydelig merforbruk, som ved utgangen av 2019 var på 8,5 mkr. [VEDLEGG 2](#) viser økonomisk resultat for ARENA.

Merforbruket har vokst frem over flere år. Det vises til [V-SAK 4/25.9.2014](#) om dimensjonering av ARENA, der styret fattet følgende vedtak etter at regnskapet for 2013 viste et akkumulert merforbruk ved senteret på 5,4 mkr.:

«Fakultetsstyret forutsetter at ARENA Senter for Europastudier ikke akkumulerer ytterligere underskudd og at det iverksettes tiltak som sikrer at senteret går i balanse isolert for 2015.

Fakultetets budsjettmodell planlegges revidert i løpet av 2015. I forbindelse med revisjon av modellen vil også sentrenes videre finansiering bli vurdert.»

I budsjettet for 2020, hadde ARENA planlagt å redusere merforbruket med 1,8 mill. kr. Dette forutsatte reduksjon i internhusleien i forbindelse med flytting og tilslag på NFR-prosjekter som ikke slo til. Bortfallet av disse forutsetningene forverrer ARENAs økonomiske situasjon ytterligere.

I møte med fakultetet 18. mars 2020, ble ARENAs ledelse derfor bedt om å komme med forslag til kostnadsreducerende tiltak og en ny langtidsprognose.

ARENAs styre hadde saken til behandling i sitt møte 11. mai 2020, der de fattet følgende vedtak (endelig protokoll vedtas på neste styremøte i august):

«Styret tar saken om ARENAs økonomiske situasjon til orientering, og støtter nye initiativer til innsparing og nye inntekter, men er bekymret for at det dukker opp overraskelser som skaper uro og press på personalet som kunne vært unngått fra UiOs side.»

Den vedtatte reduksjonen i personal- og driftskostnader, gjør at ARENA reduserer merforbruket med 1,7 mkr i 2020. Se omtale av endringer og forutsetninger s. 6 og 7, samt ny prognose i Tabell 5 i VEDLEGG E.

Det er knyttet vesentlig usikkerhet til om senteret klarer å realisere dette. I langtidsprognosen har ARENA i tillegg lagt inn en forventning om å redusere merforbruket ytterligere med 2,6 mill. kr i 2021. Dette er forutsatt tilslag på flere prosjekter. Se forutsetninger i oppdatert prognose s. 6 i senterleders notat til ARENAs styre (O-sak 4/11.5.2020).

Om ARENA

Forskningsprogrammet ARENA (Advanced Research on the Europeanisation of the Nation-State) ble opprettet av Norges forskningsråd i 1994 etter initiativ fra Johan P. Olsen, som den gang var professor ved Universitetet i Bergen. Målet for ARENA var å skape god forskning på politisk integrasjon i Europa og på hvilke konsekvenser den politiske integrasjonen i Europa har for Norge.

ARENA ble i 2004 en del av Universitetet i Oslo som et senter for europaforskning under Det samfunnsvitenskapelige fakultetet. Siden den gang har ARENA videreutviklet forskningsprofilen. Forskningen ved senteret er i stor grad (62 prosent i 2020) eksternt finansiert med penger fra Norges forskningsråd, departementene og de ulike forskningsprogrammene i EU. ARENA er i dag kjent som et av de sentrale forskningsfelleskapene når det gjelder kunnskap om de politiske endringsprosessene i Europa.

ARENA inngikk som forskergruppe i evalueringen av samfunnsvitenskapelig forskning i Norge (SAMEVAL) i 2017-18 i fagpanelet for statsvitenskap og fikk for "overall assessment" karakteren 5 "excellent".

ARENA driver i all hovedsak forskning basert på prosjektinntekter og har ingen egne undervisningstilbud. De ansatte sitter i rene forskerstillinger uten undervisningsplikt.

ARENA deler ut masterstipender, der studenter får arbeidsplass og veiledning ved senteret. ARENA koordinerer også det EU-finansierte doktorgradsnettverket PLATO, med 15 doktorgradsstudenter.

Finansieringsmodellen og ARENAs grunnbevilgning

ARENA ønsker at fakultetet skal vurdere mer langsiktige finansieringstiltak, som kan sikre senteret mer robuste handlingsbetingelser. I framleggsnotatet til senterets styremøte den 11. mai 2020 pekes det på at ARENA er en liten og sårbar enhet, uten grunnbevilgning, og at de på tross av dette leverer fremragende resultater.

ARENA ber derfor fakultetet vurdere å øke senterets grunnbevilgning.

Forskningen ved senteret har i hele perioden til størsteparten vært eksternt finansiert, med midler fra EU, NFR og andre.

I tillegg til dette har senteret allerede i dag en årlig basisbevilgning fra fakultetet, som i fordelingen for 2020 beløper seg til 9,5 mkr – eller 38 prosent av ARENAS samlede budsjett for 2020 på 25 mkr.

VEDLEGG 1 viser ARENAS tildeling for 2018-2020 fordelt på de ulike inntektskategoriene.

Fordelingsmodellen som fakultetsstyret vedtok 28. september 2018 medførte, i tillegg til en styrking av PSIs studiefinansiering, en endring av skattesatsene for finansiering av fakultetsadministrasjon og fellestjenester.

I den gamle modellen ble det benyttet ulike skattesatser for de ulike resultatinntektene. Studiepoenginntektene for bachelorstudiene ble skattlagt med en sats på 28 prosent, mens master- og profesjonsstudiene ble beskattet med 7 prosent. Resultatinntektene fra EU- og NFR-midler ble beskattet med 42,4 % og doktorgrader med 7 prosent, mens publikasjonspoeng ikke ble beskattet. Til sammenligning beskattet universitetet sentralt alle resultatinntekter med 42,4 prosent.

I framleggsnotatet til fakultetsstyret ble det pekt på at det var vanskelig å se noen god begrunnelse for å justere de insitamentene som følger av departementets og universitetets resultatmål. I prinsippet kunne man tenke seg at fakultetsstyret ønsket å prioritere enkelte resultater fremfor andre. I fravær av et slikt eksplisitt ønske ble det vedtatt at alle resultater (og inntekter forøvrig) skulle beskattes med samme sats. Hvor høy satsen blir, avhenger til enhver tid av fakultetsstyrets tildeling til fakultetsadministrasjonen og satsninger. I 2020 tilsvarer summen av fakultetsadministrasjonens budsjett og fakultetsstyrets satsninger i underkant av 15 prosent av fakultetets samlede inntekter for 2020.

Alternativt kunne fakultetet valgt å beskatte kun basisinntektene og holde prosjektinntekter utenom. Det ville være til gunst for de enheter som har relativt store prosjektinntekter (som ARENA), og til ugunst for dem som har relativt små slike inntekter. Den eksternt finansierte virksomheten er sterkt økende og påvirker i stor grad dimensjoneringen av fakultetets fellestjenester. Hvis skattleggingen ikke skal omfatte de eksterne inntektene, må dette kompenseres ved en høyere skattesats på en annen aktivitet.

Hvordan den nye fordelingsmodellen påvirker ARENA vil bla. være avhengig om senteret lykkes med å innhente EU inntekter. Med en betydelig økning i EU-inntekter vil ARENAS basis bli forbedret med den nye modellen, fordi ARENA da vil beholde en større del av resultatmidlene enn tidligere.

VEDLEGG A sammenligner fordelingen til ARENA med gammel og ny fordelingsmodell.

Oppsummert viser sammenligningen at per 2020 får ARENA mer i tildeling med ny modell enn de ville fått med gammel modell. Estimert mertildeling er 250 000 kr.

Så lenge UiO opprettholder den høye RBO-satsen på EU-prosjekter og ARENA holder høy aktivitet på EU-prosjekter, så kommer de bedre ut med ny modell. Det betyr også at de er svært avhengige av tilslag på EU-prosjekter i den nye modellen.

Hvis fakultetsstyret skulle ønske å styrke ARENAs grunnbevilgning med f.eks. 2 mkr årlig vil dette måtte finansieres av de øvrige enhetene. Den totale skattesatsen vil da måtte økes fra 15,0 % til ca. 15,3 %. Fordelingen av denne økningen på enhetene (med alt annet likt) vil se slik ut:

<i>Fordeling</i>	<i>TIK</i>	<i>ARENA</i>	<i>PSI</i>	<i>ØI</i>	<i>ISS</i>	<i>ISV</i>	<i>SAI</i>	<i>SUM</i>
<i>Prosent av tildelingen</i>	<i>0,06</i>	<i>0,04</i>	<i>0,42</i>	<i>0,13</i>	<i>0,14</i>	<i>0,15</i>	<i>0,06</i>	<i>1,00</i>
<i>Sum</i>	<i>116</i>	<i>82</i>	<i>834</i>	<i>257</i>	<i>288</i>	<i>306</i>	<i>116</i>	<i>2 000</i>

Bemanning, fagprofil og forslag om etablering av masterprogram i europastudier

ARENA peker også på en annen mulig løsning for å sikre forsvarlig drift på lang sikt.

Senterleder viser til at ARENA har fremmet forslag om opprettelse av en Master of Excellence in European studies med inntil 20-25 studieplasser. Se vedlegg D.

ARENA ønsker å se på muligheter for å opprette en felles grad med University of Kent, som har campuser i blant annet Brussel og Paris. Professor Jeremy Carrette, som er Dean for Europe ved University of Kent, tok kontakt med ARENA om dette og ideer ble diskutert i møte ved UiO i oktober 2019.

ARENA hadde pr. april 2020 totalt 23 årsverk fordelt på fem faste administrative, to vitenskapelige assistenter, seks stipendiater, tre postdoktorer og syv forskerårsverk. Av de syv sistnevnte er fem i hovedstilling ved ARENA med faste kontrakter. Omfanget av årsverk har variert noe over tid, særlig når det gjelder rekrutteringsstillinger, noe som reflekterer tilgangen på prosjekter.

Forskerstillingene ved ARENA er få og har ingen undervisningsplikt, men det behøver ikke nødvendigvis bety at staben ved ARENA er utelukket fra å kunne bidra til undervisning. Både stipendiater og postdoktorer kan gis ordinær undervisningsplikt. Ved framtidige ansettelse kan senteret utlyse kombinerte stillinger. Det bør også være mulig å vurdere omgjøring av forskerstillinger til ordinære stillinger, etter forhandling med de ansattes tillitsvalgte.

Den faglige virksomheten ved ARENA har tilknytningspunkter til flere fag – blant annet jus, sosiologi og filosofi – men den faller i det alt vesentlige innenfor statsvitenskap. Ansatte i de faste førstestillingene ved ARENA er alle statsvitere, men det er relativt liten interaksjon mellom ARENA og Institutt for statsvitenskap. Enkelte ansatte ved instituttet har hatt delte stillinger, med en viss andel ved ARENA, og det foregår noe prosjektsamarbeid, men ellers er det relativt liten kontakt.

Mens Institutt for statsvitenskap har et fullverdig undervisningsprogram på alle nivåer, har ARENA ikke undervisningstilbud utover veiledning på master- og doktorgradsnivå.

Det er et spørsmål om det er hensiktsmessig å etablere et nytt masterprogram i europastudier, så lenge det betyr at det bygges opp parallelle undervisningstilbud. Et slikt tilbud måtte i så fall utformes slik at det inngår som en helhetlig del av det samlede undervisningstilbudet i statsvitenskap.

Det følger dessverre sjelden friske midler med ved etablering av nye studietilbud. Det betyr at en slik etablering vil måtte hente ressurser internt fra de andre enhetenes opptaksrammer.

Frist for søknad om opprettelse av studieprogrammer er 20. januar og gjelder for studiestart om tre semestre. Det er universitetsstyret som vedtar opprettelse av programmer med mer enn 60 stp.

Avslutningsvis kan det også anføres at etablering av et masterprogram vil kreve en robusthet, med hensyn til undervisnings- og veilederkapasitet, som dagens fem faste forskerstillinger vanskelig vil kunne svare ut.

Til diskusjon

Det er en forutsetning at de enkelte virksomhetene drives i balanse over tid. ARENA er en liten grunnenhet og sårbar for svingninger i eksterne inntekter, langt mer sårbare enn fakultetets institutter, der svingningene utgjør en mindre påvirkning av totaløkonomien.

Fakultetets øvrige grunneheter driver alle både med forskning og undervisning (i tillegg til andre oppgaver).

Fakultetet har en rekke sentre; C-REX Senter for ekstremismeforskning, ESOP Senter for studier i likhet, sosial organisering og økonomisk politikk, LCBC Senter for livsløpsendringer i hjerne og kognisjon, OFS Oslo Fiscal Studies, OSIRIS Oslo Institute for Research on the Impact of Science, PROMENTA Research Centre for Developmental Processes and Gradients in Mental Health, RITMO Senter for tverrfaglig forskning på rytme, tid og bevegelse og TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur.

Felles for de fleste sentrene er at de er opprettet for en tidsavgrenset periode og at de avvikles når finansieringen bortfaller. Av historiske årsaker har ARENA hatt en annen organisatorisk plassering og en annen status enn disse.

Siden ARENA ikke har studieaktivitet og finansieres primært med eksterne bidrag, vil de vanskelig kunne innpasses fullt ut i den ordinære budsjettmodellen. Eventuelt styrket finansiering må derfor primært ordnes gjennom fakultetspolitiske vedtak (og hentes fra fellesskapet) og da fordi man finner at ARENA tilfører eller representerer noe mer og annet enn de andre sentrene.

Anne Julie Semb
dekan

Gudleik Grimstad
Fakultetsdirektør

Vedlegg:

- Vedlegg 1 Fordeling ARENA, s. 6
- Vedlegg 2 Resultat ARENA, s. 7
- Vedlegg 3 Ansatte ARENA, s. 8
- Vedlegg 4 Ansatte ARENA forts, s. 9
- Vedlegg 5 Forskning ARENA, s. 10
- Vedlegg 6 Forskning ARENA forts, s. 11
- Vedlegg A Ny versus gammel fordeling ARENA
- Vedlegg B Fakultetets fordelingsmodell
- Vedlegg C Notat om strategisk omrokking arealer
- Vedlegg D Forslag om opprettelse av Master of Excellence in European studies
- Vedlegg E Framleggsnotat til ARENAs styremøte 11. mai 2020

VEDLEGG 1 FORDELING

Samfunnsvitenskapelige fakultets fordelingsmodell					
<p><i>Denne siden viser detaljert fordeling per enhet. Velg år og Enhet i filter til høyre. Ved å trykke på kategoriene kommer det opp produserte enheter og tildeling (i 1 000 kr), både historiske tall og forventete tall. Produserte enheter er hentet fra forventningene som ble lagt inn i fordelingen ifm budsjettet</i></p>				Enhet ARENA	
				År Multiple values	
Fordeling per kategori				2019	2020
Basis	Forskning	Rekutteringsstillinger	Dr. grad	2,600	2,671
	Total			2,600	2,671
Resultater	Forskning	EFV-incentiv	EU-midler	1,871	3,202
			NFR-midler	600	668
			BoA-midler	62	33
		Publikasjon	Publikasjon	1,079	1,060
Total			3,613	4,963	
Satsinger	Forskning	Toppforskningsstøtte	Koordinator	400	400
			NFR-toppforsk	1,200	1,200
Total			1,600	1,600	
Øremerkinger	Annet	Annet	Skatt	-3,706	-3,989
			Tilpasning	2,951	2,623
			Annet	1,624	1,624
Total			869	257	
Grand Total				8,682	9,491

VEDLEGG 2 RESULTAT

Økonomisk oversikt

tertialvisning - Basis T1

Velg inntektskategori
Basis

Velg tertial
T1

Fakultet
17 Det samfunnsvitensk...

Sted
All

Institutt
1704 ARENA Senter for ...

Klinikk
All

Tabellen og grafene viser økonomisk status per valgt tertial. Man kan velge om man vil se basis eller EFV.

smART-tabell tall i millioner kroner	Regnskap T1					Bud-	Regnskap hele år				Prognose				
	2016	2017	2018	2019	2020	sjett T1 2020	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inntekter	-1.9	-2.4	-3.7	-2.8	-3.2	-3.2	-7.4	-7.4	-9.7	-9.1	-9.8	-10.2	-10.8	-11.7	-11.6
Personalkostnader	4.7	5.7	5.2	5.5	5.4	5.1	15.3	14.4	16.2	14.5	14.0	13.0	15.1	14.5	14.7
Driftskostnader	0.6	0.6	1.3	1.4	0.9	1.0	2.0	1.8	3.7	4.1	2.7	4.1	4.1	4.1	4.1
Investeringer	0.0	0.1	0.1	0.1	-0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.5	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Isolert resultat før ...	3.4	3.9	2.8	4.1	2.9	2.9	10.0	8.8	10.3	10.0	6.9	6.9	8.4	6.9	7.1
Nettobidrag fra eks...	-0.4	-4.4	-2.8	-2.3	-2.5	-3.5	-9.2	-10.3	-10.2	-8.1	-8.9	-10.0	-7.8	-6.2	-7.0
Prosjektavslutning		-0.3	0.3	0.1	0.0	0.1	-0.3	-0.1	0.7	-0.1	0.2	0.5			
Isolert mer-/mindre...	3.0	-0.8	0.4	1.9	0.4	-0.5	0.5	-1.6	0.8	1.7	-1.7	-2.6	0.6	0.7	0.1
Overført fra i fjor	7.0	7.5	5.9	6.7	8.5	8.5	7.0	7.5	5.9	6.7	8.5	6.8	4.2	4.8	5.5
Akkumulert mer-/mi...	10.0	6.8	6.2	8.6	8.9	8.0	7.5	5.9	6.7	8.5	6.8	4.2	4.8	5.5	5.6

Mer/mindreforbruk basisvirksomheten

Isolert resultat i grå søyler

År	Isolert resultat (M)
2016	3.0
2017	-0.8
2018	0.4
2019	1.9
2020	0.4

Kostnadsutvikling

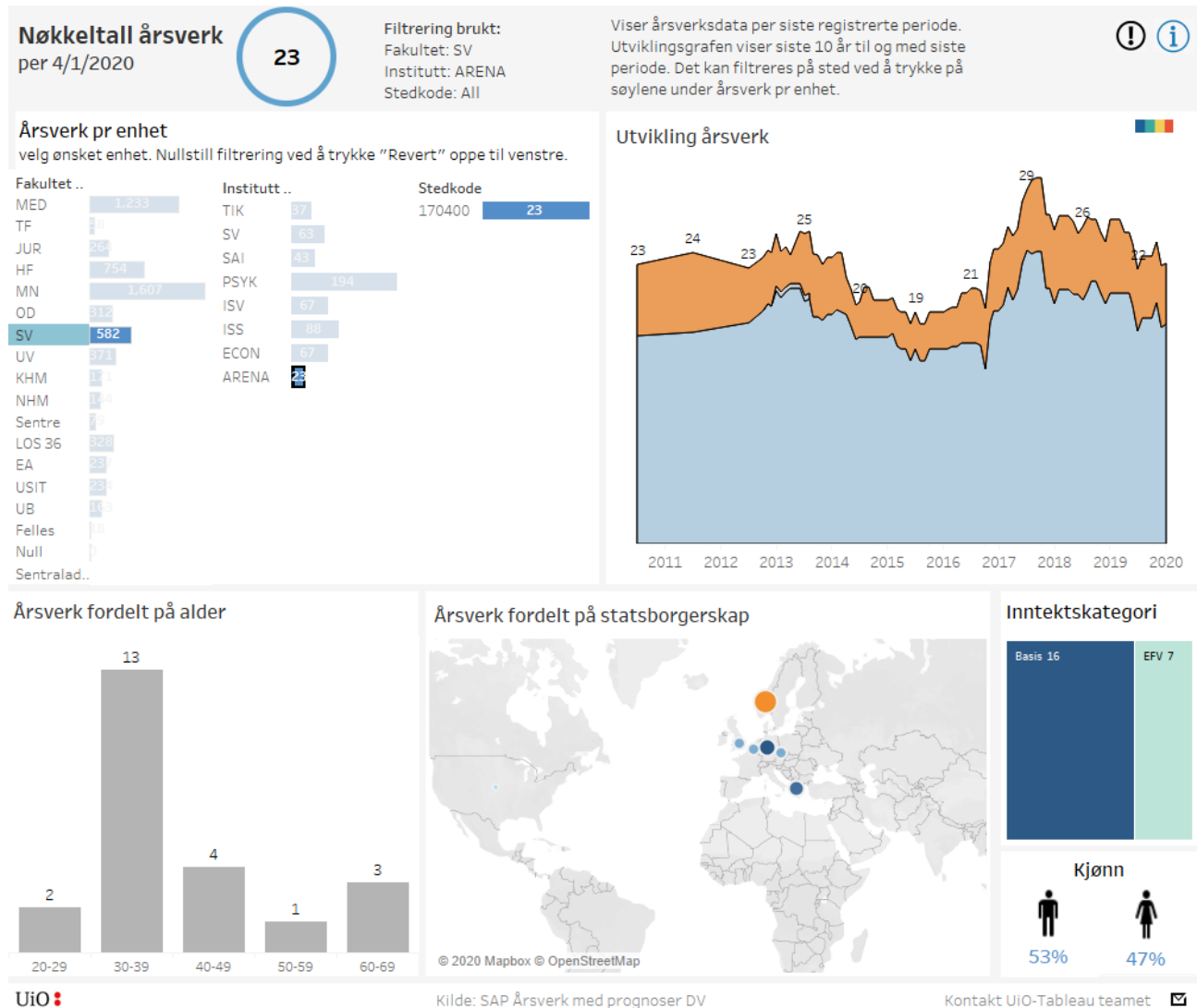
Regnskap. Personal, drift, investeringer

År	Totalt (M)	Personal (%)	Drift (%)	Investeringer (%)
2016	5.3	0%	89%	11%
2017	6.3	0%	90%	9%
2018	6.5	0%	79%	19%
2019	7.0	0%	79%	20%
2020	6.2	0%	84%	16%

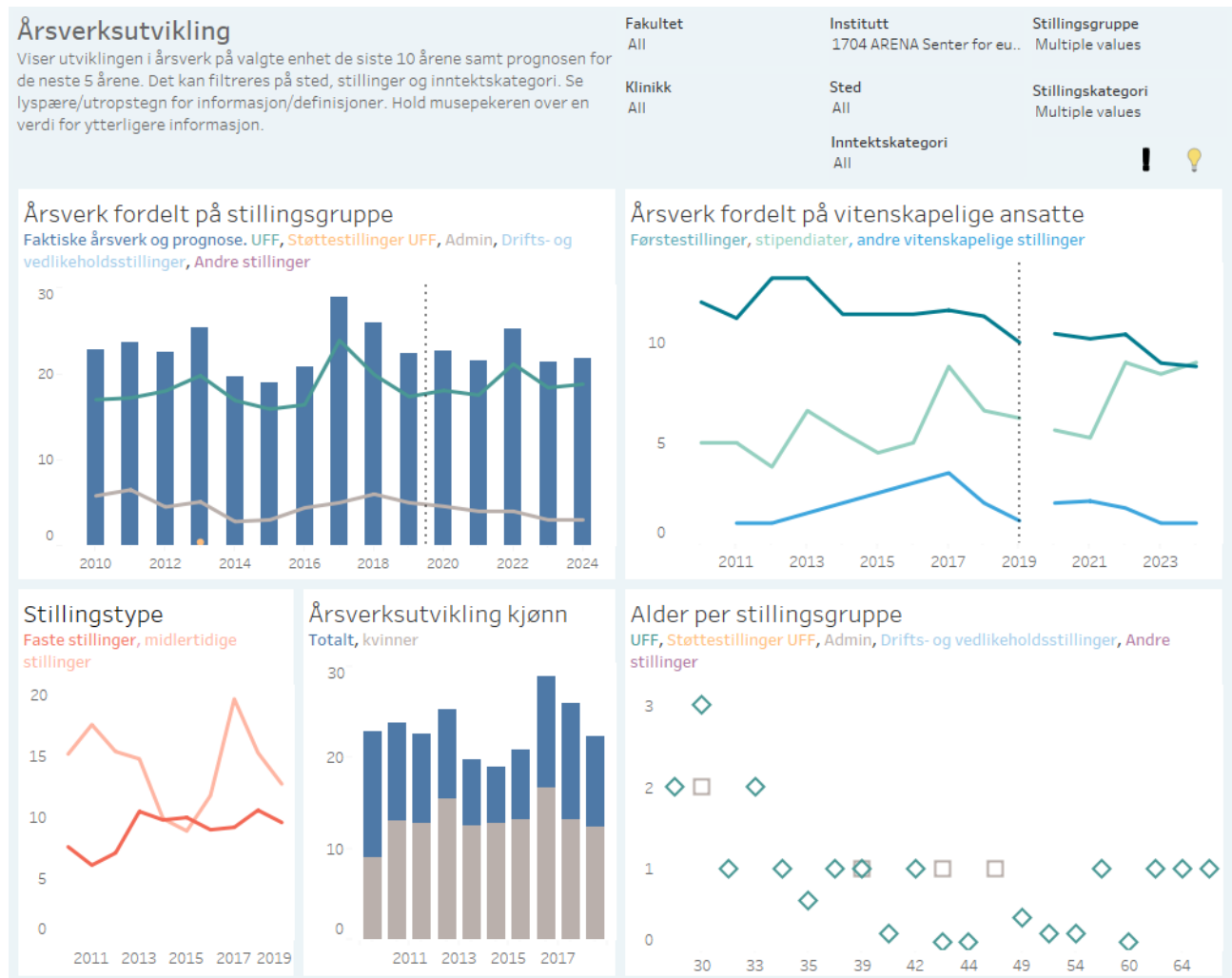
UiO

Kontakt UiO-Tableau teamet

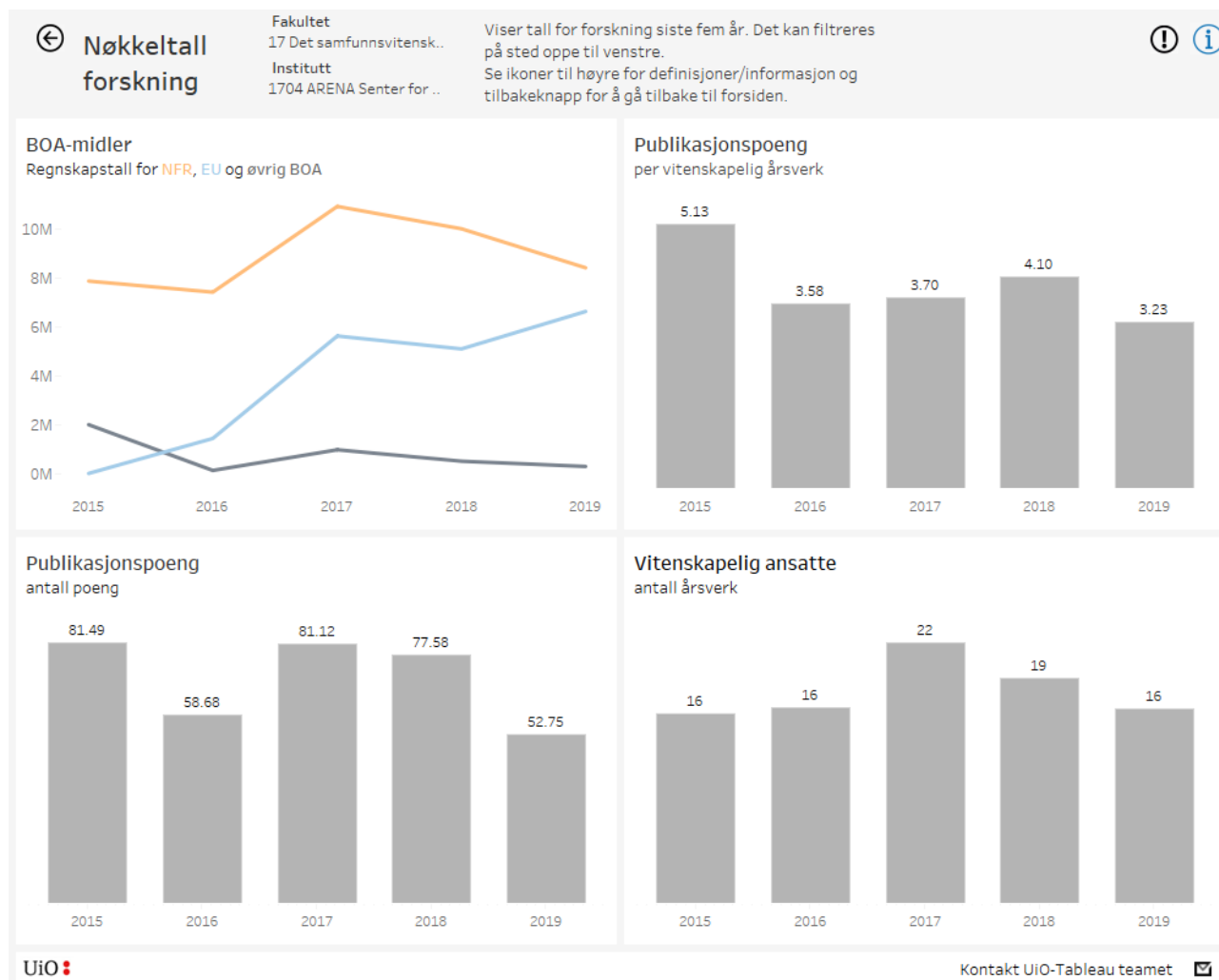
VEDLEGG 3 ANSATTE

VEDLEGG 4 ANSATTE FORTS.

VEDLEGG 5 FORSKNING

VEDLEGG 6 FORSKING FORTS.

